

Sammandrag: Branschgranskning av forskning och utbildning och barometer 2020

Publikationen består av två delar: Branschgranskning och barometer. Branschgranskningen lyfter fram olika typer av statistik. Statistikuppgifterna kommer främst från Statistikcentralens (<http://www.tilastokeskus.fi/>) och OECD:s (<https://stats.oecd.org/>) sammanställningar.

CENTRALA RESULTAT AV BAROMETERN

Den allmänna prognosutvecklingen under de gångna 12 månaderna anses vara försvagad. Förväntningarna på de allmänna utsikterna för de kommande 12 månaderna är fortsatt försvagade. Uppskattningarna är i båda avseendena svagare än för ett år sedan. Förändringarna i verksamhetsmiljön och verksamheten orsakade av coronaepidemin syns genomgående i barometern.

Ekonomi

Totalt uppges finansieringen ha minskat. Endast när det gäller finansieringen av den allmänbildande utbildningen och yrkeshögskolorna anser fler att finansieringen har ökat. Den offentliga finansieringen visar på en ökning totalt, men övrig finansiering har å sin sida minskat totalt.

Förväntningarna gällande övergripande finansiering minskar fortfarande eller är oförändrade vid yrkeshögskolorna. För ett år sedan fanns det ökade förväntningar. Ungefär hälften av dem som svarat uppskattar att den offentliga finansieringen förblir oförändrad, men de som förväntar sig en nedgång är betydligt fler i alla former av utbildning med undantag för bildningsgivande utbildning och yrkeshögskolorna. Gällande övrig finansiering förväntar man sig en total nedgång med undantag för högskolorna.

Av dem som svarat har 42 procent haft överskott vid det senaste bokslutet, 30 procent balans och 28 procent underskott. Totalt har balansen förbättrats i det senaste bokslutet i jämförelse med föregående bokslut. Beträffande innevarande redovisningsperiod är man något mera pessimistisk. Av dem som svarat förväntar sig 29 procent att överskottet växer eller att underskottet krymper i stället för de 34 procent som realiserats. Växande underskott eller krympande överskott förväntar sig 25 procent i stället för de 26 procent som realiserats.

Personal

Av dem som svarat uppger drygt en fjärdedel att deras personalstyrka har vuxit under de gångna 12 månaderna och 16 procent uppger att den har minskat. Det har varit tillväxt i båda personalgrupperna. Förväntningarna på personaltillväxt under de kommande 12 månaderna är lägre än den personaltillväxt som realiserats under de gångna 12 månaderna.

Av dem som svarat har drygt 30 % varit tvungna att permittera och 3 procent har varit tvungna att säga upp personal till följd av coronavirusepidemin. Av dem som svarat uppskattar 16 procent att de blir hänvisade till permitteringar och 3 procent förväntar sig uppsägningar under det kommande halvåret.

Nybörjarplatser och antalet studerande

Av alla som svarat ser knappt 40 procent att behovet av nybörjarplatser har ökat under de gångna 12 månaderna och knappt hälften ser behovet öka även under de följande 12 månaderna. Drygt hälften har upplevt att behovet av nybörjarplatser har varit och kommer att förbli oförändrat. Viljan och beredskapen att öka antalet nybörjarplatser är mera allmänt förekommande än själva behovet. Av dem som svarat är nästan 80 procent redo att öka antalet nybörjarplatser och de övriga är beredda att bevara nuvarande antal nybörjarplatser.

Av läroanstalterna är det nästan en sjättedel fler som haft färre studerande än de som har haft fler studerande under de senaste 12 månaderna. Antalet studerande har sjunkit med över 40 procent vid läroanstalterna. Under de följande 12 månaderna är det vanligare att antalet studerande ökar snarare

än sjunker – och att mängden studerande förblir oförändrad (en majoritet av läroanstalterna). Andelen internationella studerande har sjunkit och förväntas inte heller öka.

Förutom ovannämnda teman har man i barometern frågat om situationen under den senaste tiden och i den närmaste framtiden gällande samarbete med andra utbildnings- och forskningsorganisationer samt företag och arbetsmarknaden i övrigt, rekryteringsproblem, investeringar och export av utbildning. Med anledning av coronasituationen har man frågat om ansökningar av offentliga stöd och mängden distansundervisning.

Materialet till barometern har samlats in på frågeformulär från privata utbildningsanordnare. Varje organisation har fått en länk. Man har bitt företrädare för organisationerna att uppskatta den utveckling som realiserats och den kommande utvecklingen (positiv, ingen förändring, negativ) gällande vissa kriterier. Resultatet har man fått genom att abstrahera positiva uppskattningar från negativa. På så sätt berättar resultatet hur många procentenheter de positiva omdömena skiljer sig från de negativa. Den här gången fick vi svar från 101 privata utbildningsanordnare (knappt en tredjedel) under slutet av oktober.

CENTRALA RESULTAT AV BRANSCHGRANSKNINGEN

I slutet av år 2019 fanns det 704 verksamma utbildningsanordnare, som hade 3 177 läroanstalter. Utbildningen sysselsatte 187 000 personer, vilket motsvarar 7,3 procent av de sysselsatta. Privata utbildningsanordnare sysselsätter ungefär en tredjedel av utbildningspersonalen.

Nuförtiden är den offentliga satsningen på utbildning ca 5,5 procent i förhållande till bruttonationalprodukten och ca 10 procent i förhållande till hela den offentliga ekonomin. Med utgångspunkt i statistiken kan man göra uppskattningen att knappt 2,5 miljoner finländare deltar i examensinriktad utbildning och i vuxenutbildning varje år. Om vi tar i beaktande övriga utbildningsanordnare och mera informella former av studier, som t.ex. enstaka föreläsningar, utbildar sig över hälften av finländarna varje år.

Av dem som avslutade grundskolan år 2018 var det knappt en procent som lät bli att direkt söka sig till vidareutbildning. De som inte fortsatte i examensinriktad utbildning var 6 procent. Av de nya studenterna var det 82 procent som sökte sig till vidare studier. Ändå var det 70 procent som inte fortsatte i examensinriktad utbildning under studentexamensåret. Under läsåret 2017/2018 var det 5,4 procent som avbröt sin utbildning och inte omedelbart fortsatte att studera i examensinriktad utbildning.

I slutet av år 2019 var det 3 435 387 personer d.v.s. 74 procent av den del av befolkningen som fyllt 15 år som hade avlagt examen efter grundskolan. Andelen personer som avlagt examen växte med en procentenhet jämfört med föregående år. I Finland är deltagandet i utbildning bland 25–64-åringar av europeisk toppklass: 29 procent av de vuxna 25-64-åringarna deltog i utbildning inom den 4-veckorsperiod som föregick undersökningen år 2019.

Högskolornas utgifter för forskning har mer än fördubblats sedan början av årtusendet. Utvecklingen bromsades upp under åren 2010–2016, men vände åter under år 2017. År 2019 var högskolornas utgifter för forskning 1,7 miljarder euro. Av dessa var 46 procent statlig budgetfinansiering och 52 % övrig extern finansiering.

Totalt var utgifterna för forskning och utveckling 6,7 miljarder euro år 2019. Utgifterna för forskning och utveckling var 2,8 procent i relation till bruttonationalprodukten. Under år 2019 arbetade sammanlagt 76200 personer med forskning och utveckling, varav 40 procent inom högskolesektorn. Av företag med minst 10 anställda bedrev sammanlagt 60 procent innovationsverksamhet under åren 2016–2018.

Branschöversikten lyfter fram den senaste statistiken om bl a utbildningsanordnare, finansiering och personal, studerande, antagning, framskridandet av studierna, utbildningsnivån, sysselsättningsnivån samt forsknings- och utvecklingsverksamheten. Vi lyfter även fram tre färska undersökningar gällande utbildning och forskning. Undersökningarna handlar bl a om deltagande i vuxenutbildning.